

o) Øvinger

Med øvinger forstås:

1. Øvinger som inngår i oppsatt arbeidstid.
All tjeneste og øving som gjelder opplæring og drift, der den daglige arbeidsinnsats kan planlegges og hvor arbeidsperioder og hvilepauser er fastlagt uavhengig av tiden på døgn, inngår i arbeidstiden.
  2. Øvinger utenfor oppsatt arbeidstid.
Tjeneste, opplærings- og øvingsvirksomhet ut over den daglige alminnelige arbeidstid hvor de militære arbeidstakeres arbeidsinnsats pr døgn ikke kan tidsplanlegges på forhånd, og tjenesten ikke kan avbrytes av i forveien bestemte hvile- og spisepauser, kan pålegges i tillegg til oppsatt arbeidstid.
  3. Øvingsbegrepet defineres i henhold til departementets forslag i pkt 1 og 2 ovenfor.
  4. Øvinger etter definisjonens pkt 1 inngår i den alminnelige arbeidstid.
  5. Øvinger etter definisjonens pkt 2 kommer i tillegg til arbeidstiden.
- p) Maksimale antall vakt- og øvingsdøgn som kan pålegges den enkelte utenom arbeidstiden fastsettes til 40 vakt døgn og 45 øvingsdøgn, tilsammen 85 døgn.
- Etter drøftinger med tjenestemennenes tillitsvalgte ved respektive avdelinger, kan Forsvarsdepartementet i samråd med organisasjonene etter søknad i det enkelte tilfelle utvide maksimalgrensene. Maksimalgrensen avtrappes i takt med innarbeidelse av vakter i arbeidstiden.

- q) Beredskap som innebærer bundethet til et bestemt geografisk område regnes ikke som arbeidstid.

Utdrag av Kgl res av 19 des 1980

**OM INNFØRING AV KAP X ARBEIDSTID I LOV OM ARBEIDER-
VERN OG ARBEIDSMILJØ AV 4 FEBRUAR 1977 FOR MILITÆRE
ARBEIDSTAKERE**

Med mindre det i tilrådingen er henvist til foredraget, vil foredraget til den kgl res bare ha interesse for de som skal treffe beslutningen om tilrådingen. I AMT'en har det derfor bare vært nødvendig å ta med foredragets pkt 7 og 8 samt selve tilrådingen.

7. Lønnregulativets fellesbestemmelser §§ 15—21 bygger på AML kap X. I den utstrekning at det gis unntak/-tilpassinger og dispensasjoner i AML, mener Forsvarsdepartementet det er nødvendig med tilsvarende unntak/tilpassinger til Lønnregulativets fellesbestemmelser.

Der hvor avvik i forhold til loven kommer til uttrykk vil dette derfor også ha begrensninger med hensyn til anvendelse av Lønnregulativets fellesbestemmelser.

8. Regjeringen er innstilt på å fremme lovforslag om at det inntas bestemmelser i arbeidsmiljøloven som regulerer forholdet mellom aktivt arbeid og passiv tjeneste — forholdstall 1—3. Dette innebærer at Forsvarsdepartementet vil forhandle innen denne ramme.

DEL IV TILRADINGER

Under henvisning til foranstående tillater Kommunal- og arbeidsdepartementet å

tilrå:

- a) Kongelig resolusjon av 17 juni 1977 avsnitt B II pkt 5 oppheves. Kap X Arbeidstid i lov av 4 februar 1977 nr 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø trer i kraft for militære arbeidstakere fra den dato som blir fastsatt ved forhandlinger mellom tjenestemennenes organisasjoner og Staten med unntak/tilpassinger/dispensasjoner som foreslått i det etterfølgende. Jfr AML § 2 nr 3 og forutsetningene gitt i foredraget Del II, pkt 7.

b) AML, kap X Arbeidstid gjøres med de unntak/tilpassinger/dispensasjoner som er foreslått i det etterfølgende gjeldende for militær sjø- og luftfart. For denne virksomhet forutsettes særavtaler.

c) Følgende unntas fra AML, kap X:

- tjeneste ved allierte staber, fartøyer/avdelinger avgitt til integrert NATOstyrke i inn- og utland
- internasjonale organisasjoner og annen tjeneste i utlandet
- militære arbeidstakere som er elev ved militær eller sivil skole/kurs innenlands eller i utlandet. Jfr kongelig resolusjon av 17 juni 1977, pkt C
- vervede mannskaper under avtjening av førstegangstjeneste
- personell som avtjener førstegangstjenesten eller deler av denne med befals grad. Disse er vernepliktige og faller inn under pkt C i kongelig resolusjon av 17 juni 1977
- befal som kalles inn til repetisjonsøvinger og heimevernsøvinger og går tilbake til sivilt yrke etter at øvingen er avsluttet, og stadig tjenestegjørende befal som kalles inn til repetisjonsøvinger ved de avdelinger de er mobiliseringsdisponert, unntas fra loven for den tid øvingen varer. Denne tjeneste er en del av deres verneplikt, og de faller således inn under pkt C i kongelig resolusjon av 17 juni 1977.

d) unntakene fra arbeidstidsbestemmelsene blir de samme for kvinnelig og mannlig personell.

e) loven settes for Forsvaret ut av kraft ved erklæring av forberedende eller høyere beredskap og ved væpnede angrep, jfr Beredskapssystem for Forsvaret (BFF), kongelig resolusjon av 10 juni 1949 og beredskapsloven av 15 desember 1950, §§ 1 og 3.

f) § 41 Arbeid som ikke går inn under reglene om arbeidstid

- skillett mellom ledende/ikke ledende tjenestefunksjoner settes mellom gradssjiktet oberstløytnant/kommandørkaptein og major/orlogskaptein i en overgangsperiode på 1 år.

g) § 42 Nattarbeid

§ 43 Nattarbeid etter avtale med tillitsvalgte

§ 44 Søn- og helgedagsarbeid

- § 45 Søn- og helgedagsarbeid etter avtale med de tillitsvalgte
- det blir gitt unntak fra forbudet mot natt-, søn- og helgedagsarbeid.

h) § 46 Lengden av den alminnelige arbeidstid

- det gis anledning til å nytte omregningsfaktor for arbeid under vakt- og øvingsvirksomhet, jfr fordragets punkt 8.

i) § 47 Gjennomsnittsberegning av arbeidstid

- den ukentlige arbeidstid gjennomsnittsberegnes for perioder inntil 3 måneder.
- det gis dispensasjoner fra daglige og ukentlige timebegrensninger for vakt-, øving, sjø- og lufttjeneste.

j) § 48 Arbeidsplan

- under øvelser der den daglige alminnelige arbeidstid ikke kan tidsplanlegges på forhånd, og hvor tjenesten ikke kan avbrytes av i forveien bestemte hvile- og spisepauser, kom regelene i § 48 ikke til anvendelse.

k) § 49 Overtidsarbeid

- overtid kan pålegges når øvingsmessige og beredskapsmessige grunner gjør dette nødvendig.

l) § 50 Lengden av overtidsarbeid

- det gis dispensasjon fra lovens begrensninger om daglig, ukentlig og fire sammenhengende ukers overtidsgrenser i de uker hvor vakt og øving, samt arbeid av øvings- og beredskapsmessige grunner inngår
- denne dispensasjon gis for en overgangsperiode for vakt, men som en varig ordning for øving og beredskaps situasjoner
- den årlige maksimale overtidsgrense kan overskrides for vakt, øving og beredskaps situasjoner etter godkjenning fra Forsvarsdepartementet,

- det gis anledning til å nytte omregningsfaktorer under vakt- og øvingsvirksomhet utenfor oppsatt arbeidstid. Jfr fordragets punkt 8.

m) § 51 Hvilepauser og fritid

- det gis dispensasjon fra § 51 nr 1—3 hvilepauser, daglig og ukentlig fritid i en overgangsperiode for vakt og som varig ordning for øving, beredskaps situasjoner og kystvakten og undervannsbåter på patrulje.

n) Vakt

- at det i en overgangsperiode på inntil 4 år gis tillatelse til å pålegge et antall vakter utenom arbeidstiden på slik måte at minimum 1 vakt pr måned inngår i ordinær arbeidstid ved lovens ikrafttreden.